

Τί πέτυχε ως τώρα ο κος Ντενκτάς...

Όπως κάθε χρόνο τα τελευταία δέκα χρόνια, στις 15 του περασμένου Νιόβρη, έγιναν στην Κύπρο και στις δύο πλευρές, εκδηλώσεις αναφορικά με την ανακήρυξη της λεγόμενης ΤΔΒΚ. Όπως στις πιά πολλές περιπτώσεις στην Κύπρο, όπου ο διπολισμός παρουσιάζει για το ίδιο θέμα τις δυό αντίθετες όψεις του ιδίου νομίματος, έτσι και σ' αυτή τη περίπτωση, η Ελληνοκυπριακή πλευρά διαμαρτυρόταν και έντονα καταδίκασε την σαφώς διχοτομική αυτή ενέργεια, ενώ η Τουρκοκυπριακή πλευρά, επέχαιρε για την δημιουργία της δικής της ξεχωριστής - μη αναγνωρισμένης έστω αλλά υφιστάμενης - πολιτικής οντότητας. Χαρακτηριστικό - και δεν μιλούμε εδώ για την "ανακήρυξη" της οποίας οι στόχοι είναι διαφανείς - ενός λαού, που δεν κατάφερε όλα αυτά τα χρόνια να δημιουργήσει τους δικούς του θεούς και μύθους αλλά τους δανείζεται απέξω. Ακόμα οδυνηρή υπενθύμιση για τους Κυβερνήτες αυτού του τόπου, που στα 30 τόσα χρόνια της ανεξαρτησίας αυτής της χώρας, δεν μπόρεσαν ή δεν δοκίμασαν ή ακόμα δεν θέλησαν, να οδηγήσουν τις δυό κοινότητες να βαδίσουν στόν ίδιο δρόμο.

Όσο και αν στα κατεχόμενα όλες τις μείζονος σημασίας αποφάσεις παίρνει η Τουρκία, έχοντας δώσει μιά δημοκρατική επίφαση σ' αυτά, δεν θα μπορούσε κανείς λογικά να μηδενίσει τον ρόλο του κος Ντενκτάς. Αντίθετα, δεν είναι λίγες οι φορές που δημιουργείται η εντύπωση ότι δεν πράττει πάντα σύμφωνα με τις επιθυμίες της Τουρκίας.

Πράγματι, όσο και αν η Τουρκία διοικεί στη πράξη τα κατεχόμενα, δεν παύει ο κ. Ντενκτάς, κάτω απο την ομπρέλα της Τουρκίας, να έχει την δυνατότητα να διαμορφώνει και να κατευθύνει τα πράγματα και τις εξελίξεις. Ιδιαίτερα όσον αφορά τους χειρισμούς του Κυπριακού, εκμεταλλευόμενος το γεγονός ότι τον εμπιστεύεται η Τουρκία, ο κος Ντενκτάς προβαίνει σε ενέργειες και δημιουργεί ενίοτε τετελεσμένα. Χαρακτηριστικές ήταν, κάποιες προεκλογικές του δηλώσεις σε ανταδιαστολή με τον Ερογλου. Είχε πεί τότε ότι "για την πολιτική που θέλει η Τουρκοκυπριακή ηγεσία να ακολουθεί, θα πρέπει προηγουμένως να πείσει την Τουρκία. Εγώ" συνέχισε, "βρήκα τόσα χρόνια τον τρόπο κάμνοντας μανούβρες, να πείσω την Τουρκία και να εξασφαλίσω την υποστήριξή της. Με δυό λόγια, έχοντας εξασφαλίσει ο κος Ντενκτάς την εμπιστοσύνη της Τουρκίας, την φέρνει κάποτε προ τετελεσμένων γεγονότων.

Μ' αυτή λοιπόν την διαπίστωση, θα μπορούσε κανείς να διερωτηθεί, τί πέτυχε όλα αυτά τα χρόνια, ο κος Ντενκτάς;

Αφήνοντας κατα μέρος το ότι απο πλευράς ελληνοκυπριακής ο κος Ντενκτάς έχει ταυτίσει το όνομά του περίπου με ύβρι και θέωρείται ανάθεμα, ένας αντικειμενικός παρατηρητής θα πρέπει να ομολογήσει ότι πρόκειται για ένα εξαιρετικά πανούργο και ικανό πολιτικό της Κύπρου. Πολιτικό της Κύπρου και όχι Κύπριο πολιτικό, γιατί δύσκολα, έστω και αν έκρινε κανείς τις ενέργειες του κος Ντενκτάς απο καθαρά Τουρκοκυπριακής σκοπιάς, θα απέφευγε να τις χαρακτηρίσει σαν αντικυπριακές. Ο κος Ντενκτάς πολιτεύεται απλώς σαν Τουρκος.

Πέρα απο το γεγονός ότι για τέσσερις δεκαετίες τώρα κυριαρχεί στην Τουρκοκυπριακή πολιτική σκηνή, δεν έπαψε να διαδραματίζει καποιο οχι ασήμαντο για τις γενικότερες κυπριακές πολιτικές εξελίξεις, ρόλο. Αλλά για να μπορέσει κανείς να κρίνει τί πέτυχε ή δεν πέτυχε ο κος Ντενκτάς, θα πρέπει να έχει συνειδητοποιήσει πού στοχεύει ο ηγέτης της Τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Πρόκειται για ένα εθνικιστή πολιτικό, του οποίου η πολιτική σταδιοδρομία δείχνει καθαρά ότι οι μακροπρόθεσμες του επιδιώξεις επικεντρώνονται στην προσπάθεια συμπερίληψης ολόκληρης της Κύπρου στην Τουρκική επικράτεια. Σε πρώτο στάδιο η προσπάθεια αυτή έχει πάρει τη μορφή πλήρους ταύτισης των Τουρκοκυπρίων με τους Τούρκους και την "Μητέρα Πατρίδα". Ο κος Ντενκτάς δεν έπαψε ούτε στιγμή να εκδηλώνει αυτή του την φιλοδοξία και να την διακηρύττει χωρίς οποιοσδήποτε επιφυλάξεις. Αν έτσι έχουν τα πράγματα και έτσι φαίνεται να έχουν, τί έχει καταφέρει;

Είναι σαφές ότι παρά τον καλπάζοντα εκτουρκισμό των κατεχομένων, ο κος Ντενκτάς δεν έχει πετύχει ακόμα τον άμεσο στόχο του, εκείνο της ταύτισης Τουρκοκυπρίων και Τούρκων. Οι Τουρκοκύπριοι έχουν αποκτήσει καινούργια επίθετα όλα δε τα ελληνικά τοπωνύμια στα κατεχόμενα έχουν αλλάξει. Ακόμα έχει αλλάξει εδώ και δυό χρόνια τις στολές της αστυνομίας, έτσι που να πλησιάζουν εκείνη της Τουρκίας, ενώ δεν σταματά να υιοθετεί σήματα, σύμβολα κλπ. που ταυτίζονται με εκείνα της Τουρκίας.

Τα πάντα είναι γραμμένα στα τούρκικα, ακόμα και οι πιο πολλές ταμπέλλες που στόχο έχουν να προσελκύσουν τουρίστες. Οι Τουρκοκύπριοι βομβαρδίζονται καθημερινά απο πλειάδα τουρκικών ραδιοτηλεοπτικών σταθμών, ενώ η φτώχεια των ντόπιων εφημερίδων έχει σπρώξει αρκετούς να διαβάζουν τις εφημερίδες της Τουρκίας, το επίπεδο των οποίων είναι αισθητά ανώτερο.

Η προσπάθεια, ωστόσο, φέρνει πολλές φορές το αντίθετο αποτέλεσμα, - δεν βοήθησε ακόμα αρκετά ο χρόνος - και πολλοί Τουρκοκύπριοι εξακολουθούν να φέρουν και να υπερασπίζονται τα κυπριακά τους χαρακτηριστικά, να χρησιμοποιούν την κυπριακή διάλεκτο με αρκετά ελληνικά, να τους ενδιαφέρει τί γίνεται στο υπόλοιπο μέρος της Κύπρου, τί κάμνουν οι Ελληνοκυπριακές αθλητικές ομάδες στην Ευρώπη, πώς εκφράζονται οι ελληνοκύπριοι πολιτικοί κ.ά.

Επομένως, η προσπάθεια του κου Ντενκτάς να δημιουργήσει την πλήρη αποκοπή των Τουρκοκυπρίων από κάθε τι το κυπριακό, θα λέγαμε ότι δεν έχει τελεσφορήσει, αν και η δουλειά που κάμνουν τα τουρκικά μαζικά μέσα επικοινωνίας, η προπαγάνδα που γίνεται στα σχολεία και το πρότυπο που τείνει να παρουσιαστεί για τον μέσο Ελληνοκύπριο, έχουν κάμει σοβαρή ζημιά ανάμεσα στους νεαρούς Τουρκοκύπριους όπου, όπως και ανάμεσα στους νεαρούς Ελληνοκύπριους, ξενίζει η διαπίστωση, "μα είναι και τούτοι σαν και μας..".

Την ομοιογενοποίηση του πληθυσμού στα κατεχόμενα και την ταύτισή του με τον τουρκικό πληθυσμό, παρ' όλο που δεν ήταν αυτός ο κύριος στόχος της εποίκισης, δοκίμασαν να πετύχουν οι ιθύνοντες της Τουρκικής πλευράς και με τους εποίκους.

Ωστόσο, παρά την κάποια επιγαμία που έχει επισυμβεί στο μεταξύ, δεν φαίνεται να έχει πετύχει αυτή η προσπάθεια, αφού στη μεγάλη τους πλειοψηφία, οι Τουρκοκύπριοι δεν έχουν ταυτιστεί με τους Τούρκους εποίκους, τους οποίους εξακολουθούν να βλέπουν στην μεγάλη τους πλειοψηφία, σαν ξένο σώμα και να τους αποφεύγουν. Αυτό συνέβαλε και η μεταφορά στην Κύπρο πληθυσμού με χαμηλό οικονομικοκοινωνικό επίπεδο και εν πολλοίς ανθρώπων τους οποίους ο τρόπος ζωής διέφερε από τον Τουρκοκυπριακό πληθυσμό, χωρίς βέβαια να παραγνωρίζεται ότι δεν ήταν εύκολο για την Τουρκία να μεταφέρει στην Κύπρο ευκατάστατους αστούς και γενικά πληθυσμό κάποιου επιπέδου.

Με δυό λόγια, μέχρι της στιγμής, η Τουρκία και ο κος Ντενκτάς, παρά την συνεπή πολιτική που έχουν υιοθετήσει και ακολουθούν, δεν έχουν καταφέρει ακόμα να δημιουργήσουν στα κατεχόμενα ένα συμπαγή και ομοιογενή Τουρκικό πληθυσμό, με την έννοια ότι ούτε η μεγάλη μάζα των Τουρκοκυπρίων έχει αποβάλει κάποια Κυπριακά ιδιαίτερα της χαρακτηριστικά, ούτε έχουν αφομοιωθεί οι Τουρκοκύπριοι με τους Τούρκους εποίκους. Βέβαια και στις δυο περιπτώσεις, ο χρόνος θάνατο στο μέλλον, σύμμαχος και στη Τουρκία και στον κ. Ντενκτάς.

Αλλά ας στρέψουμε την προσοχή μας και στην μακροπρόθεσμη προσπάθεια του κου Ντενκτάς. Εκείνο που έχει καταφέρει ο κος Ντενκτάς είναι να μην έχει βρεθεί λύση

στο Κυπριακό, βρίσκοντας πάντα τρόπο, είτε απο μόνος του είτε με τις Ελληνοκυπριακές αντικρύσεις και συμπεριφορά, να τορπιλλίζεται και να χάνεται οποιαδήποτε, μικρή έστω, προοπτική δημιουργείται για κινητικότητα του Κυπριακού προς τη λύση.

Είναι η γνώμη μας ότι τα τελευταία 40 χρόνια χαρακτηρίζονται απο μιά τάση αδυναμίας της ελληνοκυπριακής πλευράς να δεκτεί αυτό που είναι εφικτό στη δεδομένη στιγμή. Στη συνέχεια και με κάποια πάροδο του χρόνου να είναι έτοιμη να δεκτεί κάτι λιγότερο, που ωστόσο έχει περάσει και δεν προσφέρεται πιά. Ωστόσο, δεν ανήκουμε στη σχολή εκείνων που πιστεύουν ότι το κυπριακό δεν είναι παρά μιά ατέλειωτη ιστορία απο χαμένες ευκαιρίες. Ομως υπηρξαν περιπτώσεις που είτε η Ελληνοκυπριακή πλευρά, είτε ο κος Ντενκτάς, μπόρεσαν με τους χειρισμούς τους, να εμποδίσουν τα κάποια βήματα που θα μπορούσαν να γίνουν προς την κατεύθυνση λύσης του Κυπριακού.

Σίγουρα κάποιες λανθασμένες κινήσεις της ελληνοκυπριακής ηγεσίας όπως εκείνες του κου Κυπριανού το 78 και το 85, που απέρριπτε χωρίς συζήτηση ουσιαστικές προτάσεις για επίλυση του Κυπριακού, βοήθησαν το κο Ντενκτάς που επέδειξε συνάμα μίαν ικανότητα να συζητά χωρίς να καταλήγει, κάτι που είναι βραχυπρόθεσμα ο στόχος του.

Και εδώ θα πρέπει να του αναγνωριστεί επιτυχία του κου Ντενκτάς, αφού οι απώτεροι του στόχοι δεν του επιτρέπουν να δεχθεί λύση του Κυπριακού στα πλαίσια της ομοσπονδίας ή των Συμφωνιών Κορυφής που ο ίδιος ήταν ένας απο τους αρχιτέκτονες. Αλλωστε, πονηρος ών, φρόντισε και τα στοιχεία που συνθέτουν τις Συμφωνίες Κορυφής, να χωρούν διάφορες ερμηνείες. Ένας απρόσμενος σύμμαχος του κου Ντενκτάς τόσο στους άμεσους όσο και τους μακροπρόθεσμους του στόχους είναι η ανάπτυξη του εθνικισμού ανάμεσα στον ελληνοκυπριακό πληθυσμό και η παρά την σχετική έλλειψη σαφούς εκπεφρασμένης πολιτικής, διαρκής προσπάθεια ταύτισης των Ελληνοκυπρίων με την Ελλάδα. Συμπερασματικά, το ότι 20 σχεδόν χρόνια μετά την εισβολή το κυπριακό είναι πάντα ανοιχτό, είναι για τον κο Ντενκτάς επιτυχία.

Βέβαια στα 20 αυτά χρόνια κανένα ουσιαστικό κέρδος δεν είχε η Τουρκοκυπριακή κοινότητα, μάλλον ζημιά, αφού με τη πρώτη ευκαιρία η τουρκοκυπριακή νεολαία μεταναστεύει και αυτοί που μένουν, κανένα εξασφαλισμένο μέλλον δέν φαίνεται να έχουν, πράγματα που ωστόσο δεν ενοχλούν ένα Παντουρκιστή ηγέτη όπως τον κο Ντενκτάς.

Έχοντας εμποδίσει μέχρι της στιγμής τη λύση του Κυπριακού, δεν έχει μόν πετύχει το στόχο του, εκείνο της ενσωμάτωσης της Κύπρου στην Τουρκία, αλλά έχει κρατήσει ανοιχτή την πόρτα, μέχρι που να παρουσιαστούν, όπως είπε πρίν λίγο καιρό, σε κάποιο συνομιλητή του, οι κατάλληλες συγκυρίες. Ετσι για τον κο Ντενκτάς όπως και για την Τουρκία*, ο χρόνος είναι το στοιχείο πάνω στο οποίο έχουν στηρίξει την στρατηγική τους. Γνωρίζει ο κο Ντενκτάς ότι δεν προσφέρονται αυτή τη στιγμή οι συνθήκες για να πετύχει αυτό που στοχεύει. Με την συνθήκη της ΔΑΣΕ ξέρει ότι η προσάρτηση μίας χώρας από αλλη, χωρίς τη θέληση του πληθυσμού, δεν είναι νοητή και ότι με την συχνή αναφορά στα ανθρώπινα δικαιώματα , κάτι τέτοιο γίνεται ακόμα δυσκολότερο. Γι αυτό και η τακτική του συνίσταται στο να κερδηθεί χρόνος και να αναβληθεί η οποιαδήποτε λύση, που μέσα στα νέα Ευρωπαϊκά δεδομένα δεν θα του επέτρεπε να επανέλθει για να υλοποιήσει τις επιθυμίες και επιδιώξεις του. Αυτό βέβαια, με την προϋπόθεση ότι ο καταστρεπτικός εθνικισμός που έχει αλλάξει το χάρτη της Ευρώπης, θα πάψει να τον βοηθά όπως σήμερα....

Κάτι που πέτυχε ακόμα ο κ. Ντενκτάς είναι ότι η αδυναμία εξεύρεσης λύσης μέχρι της στιγμής είχε σαν αποτέλεσμα να ενσπείρει την απογοήτευση ανάμεσα σε μεγάλο μέρος του ελληνοκυπριακού πληθυσμού και να το σπρώξει σε συναισθηματικές αντικρύσεις, "εμείς απο δω και κείνοι απο κεί", συναποφάσεις με την Ελλάδα, υπερεκτίμηση του ρόλου της Ελλάδας, υποτίμηση του ρόλου της Τουρκίας στα πλαίσια των σημερινών διεθνών συνθηκών κλπ., κάτι που σε προοπτική εξυπηρετεί τις μακροπρόθεσμες του επιδιώξεις.

Κάπως άβολα ένοιωσε ο κο Ντενκτάς στην πενταετία Βασιλείου, όταν η Ελληνοκυπριακή πλευρά κατάφερε να δημιουργήσει την εντύπωση ότι ήταν έτοιμη να πάρει μία σοβαρή απόφαση για την Ομοσπονδία, ενώ ο κο Ντενκτάς εξήντλησε την τακτική του και δεν κατάφερε να μή ξεσκεπαστεί.

Όπως ο ίδιος τόνισε στο γνωστό Τούρκο δημοσιογράφο Αλί Μπιράντ στις 9.7.93, ξέφυγε απο τις συνομιλίες γιατίήρθε η ώρα της Ομοσπονδίας. "Εγώ δεν μπορώ πια να συζητώ στα πλαίσια της Ομοσπονδίας, γιατί θα μας οδηγήσει στην καταστροφή.... Η Τουρκία και η Τουρκοκυπριακή ηγεσία πρέπει να αναθεωρήσουν την πολιτική τους... Εγώ συνεχίζω να είμαι συνομιλητής, μόνο αν γίνει δεκτή η συνομοσπονδία" έλεγε τότε ο κο Ντενκτάς.

---

* Θα πρέπει εδώ να γίνει η παρατήρηση ότι για διάφορους λόγους, η Τουρκία εμφανίζεται αυτή τη στιγμή να ευνοεί λύση του Κυπριακού, δεδομένου ότι σε κάτι τέτοιο δεν ενίστανται οι Τουρκοκύπριοι.

Συμπερασματικά ο κος Ντενκτάς δεν έχει καταφέρει μέχρι της στιγμής, να διαφοροποιήσει πλήρως και να αποξενώσει τον Τουρκοκυπριακό πληθυσμό από τους υπόλοιπους Κυπρίους, ούτε και να τον ταυτίσει πλήρως με τους Τούρκους, όμως ο χρόνος δουλεύει υπέρ του. Ταυτόχρονα, στα είκοσι τόσα χρόνια που διαρκεί η κατοχή, αλλά και προηγουμένως, δεν έχει καταφέρει να εκτουρκίσει πλήρως την βόρεια Κύπρο. Έχει ωστόσο καταφέρει να κρατήσει ανοικτή την πόρτα, εμποδίζοντας μία ομοσπονδιακή λύση.

Ηλπιζε ο κος Ντενκτάς ότι η Τουρκία θα μπορούσε να τον βοηθήσει να στηρίξει ένα τουρκικό κράτος στην Κύπρο. Ωστόσο οι ιδέες του για χωριστή αυτοδιάθεση και κυριαρχία, δεν κατάφεραν μέχρι της στιγμής να βρουν υποστήριξη από τη Διεθνή Κοινότητα. Ωστόσο κάποια μηνύματα για το ασυμβίβωτο των δύο κοινοτήτων φαίνεται να έχουν βρει κάποια απήχηση, εξού και οι ιδέες Γκάλι προσπαθούν να ανταποκριθούν σε κάποιους "φόβους" της Τουρκοκυπριακής κοινότητας.

Είναι όμως σαφές ότι ο χρόνος είναι με το μέρος του και όσοι θέλουν να δουν τις επιδιώξεις του κος Ντενκτάς να αποτυγχάνουν, θα πρέπει να βρουν τον τρόπο να δουλέψουν προς την κατεύθυνση επικοινωνίας με τη μάζα των Τουρκοκυπρίων, στα πλαίσια μίας αποδεκτής λύσης, που θα σταματήσει τον χρόνο να δουλεύει προς τη μεριά του κος Ντενκτάς, μίας λύσης που εξελικτικά έστω, θα επιτρέψει την επούλωση πληγών, την επικοινωνία και την συμπόρευση.

Όσο έξυπνη και αν είναι μία πολιτική, δεν μπορεί να πάει ενάντια στην ανθρώπινη φύση και δεν μπορεί να εκμηδενίσει τις δυνάμεις που ο χώρος εξασκεί στους ανθρώπους που τον κατοικούν, εκτός βέβαια αν τα λάθη γίνονται κατά συρροήν και στο διηνεκές.

19/02/93